

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Відокремлений структурний підрозділ
«Класичний фаховий коледж Сумського державного університету»

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Директор КФК СумДУ
Тетяна ГРЕБЕНИК

Введено в дію наказом директора
№ 40 від «24» грудня 2020 р.

**ПОЛОЖЕННЯ
ПРО ОРГАНІЗАЦІЮ ВИКЛАДАННЯ
ДИСЦИПЛІН ВІЛЬНОГО ВИБОРУ
У ВІДОКРЕМЛЕНОМУ СТРУКТУРНОМУ ПІДРОЗДІЛІ
«КЛАСИЧНИЙ ФАХОВИЙ КОЛЕДЖ
СУМСЬКОГО ДЕРЖАВНОГО УНІВЕРСИТЕТУ»**

1 ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Положення про організацію викладання дисциплін вільного вибору у Відокремленому структурному підрозділі «Класичний фаховий коледж Сумського державного університету» (далі – Положення) забезпечує реалізацію здобувачами фахової передвищої та вищої освіти Відокремленого структурного підрозділу «Класичний фаховий коледж Сумського державного університету» (далі – Коледж) права на вільний вибір навчальних дисциплін, передбачених Законами України «Про вищу освіту» (п. 15 ч. першої ст. 62), «Про фахову передвищу освіту» (п. 17 ч. першої ст. 54) та Положення про організацію освітнього процесу в Коледжі.

1.1. Положення забезпечує умови для формалізації й унормування процедур:

- формування каталогів вибіркового навчальних дисциплін (далі – Каталог) та доведення їх до здобувачів фахової передвищої та вищої освіти (далі – здобувачі);

- здійснення вибору здобувачами фахової передвищої та вищої освіти навчальних дисциплін з Каталогу;

- організації вивчення здобувачами обраних дисциплін.

1.2. Дія Положення поширюється на здобувачів фахової передвищої (далі – здобувачів ФПО) та здобувачів вищої освіти (далі – здобувачів ВО) Коледжу денної і заочної форм навчання.

1.3. Обсяг вибіркового навчальних дисциплін становить: для ОКР «молодший спеціаліст» та «молодший бакалавр» – не менш як 25% загальної кількості кредитів ЄКТС, передбачених для початкового (короткий цикл) рівня вищої освіти; для ОНР «фаховий молодший бакалавр» – не менш як 10% загальної кількості кредитів ЄКТС, передбачених для освітньо-професійної програми фахової передвищої освіти.

1.4. Зміст конкретної вибіркової навчальної дисципліни визначає її силабус – робоча програма навчальної дисципліни.

1.5. Вибіркові навчальні дисципліни надають можливість здобувачу:

- побудувати індивідуальну траєкторію навчання;

- ознайомитися з сучасним рівнем наукових досліджень у відповідній галузі знань;

- поглибити професійну підготовку в межах обраної спеціальності та освітньої програми;

- здобути додаткові результати навчання в межах формування загальних та/або фахових компетентностей.

1.6. Здобувач обирає дисципліни відповідно до навчального плану, за яким він навчається, що визначає кількість і обсяг навчальних дисциплін вільного вибору здобувача для конкретного семестру. При цьому здобувач має право вибирати навчальні дисципліни, що пропонуються для інших освітніх програм, за погодженням із завідувачем відділення та головою відповідної циклової комісії.

1.7. У навчальному плані кожної освітньої програми зазначають обсяги та семестр вивчення вибіркового дисциплін, а також Каталоги, з яких обираються дисципліни: каталог вибіркового дисциплін циклу загальної підготовки № 1 (далі –

Каталог-1) та каталог вибіркових дисциплін циклу фахової підготовки № 2 (далі – Каталог-2).

1.8. Кожен Каталог є систематизованим анотованим переліком навчальних дисциплін, які відносяться до вибіркової складової освітньої програми для певного рівня освіти.

1.9. Формування Каталогу має відповідати принципам альтернативності, змагальності та студентоцентризму (дисципліни можуть вважатися вибілковими лише, якщо вони є такими з точки зору здобувача).

1.10. Зміст вибіркових навчальних дисциплін повинен враховувати вимоги до актуальності, наукоємності, практичної спрямованості та відповідного рівня освіти.

1.11. Результати вибору здобувачем навчальних дисциплін зазначаються в його індивідуальному навчальному плані наступного навчального року в розділі «Обрані дисципліни» відповідно до Положення про індивідуальний навчальний план здобувачів фахової передвищої та вищої освіти Коледжу.

1.12. Навчальні дисципліни, які внесені до індивідуального навчального плану здобувача, є обов'язковими для вивчення.

1.13. Окрім вибору навчальних дисциплін в межах вибіркової складової відповідного навчального плану, здобувач ФПО та ВО може формувати свою індивідуальну освітню траєкторію в межах нормативної складової шляхом:

– обрання виду рухової активності – обравши в дисципліні «Фізичне виховання» відділення за видом спорту або теоретичний курс;

– обрання мови (англійська, німецька) та рівня вивчення – в дисципліні «Іноземна мова»;

– обрання місця проходження практики;

– обрання теми кваліфікаційної роботи.

1.14. Загальне керівництво над впровадженням та реалізацією Положення покладається на заступника директора з навчальної роботи, відповідних завідувачів відділень та голів циклових комісій.

1.15. Контроль за забезпеченням реалізації вибору здобувачами фахової передвищої та вищої освіти покладається на Раду із забезпечення якості освітньої діяльності та якості фахової передвищої та вищої освіти Коледжу.

2 ОРГАНІЗАЦІЙНО-МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ВИБОРУ НАВЧАЛЬНИХ ДИСЦИПЛІН

Загальні підходи до формування вибіркової складової навчальних планів:

2.1. Викладання дисциплін за вибором у навчальних планах підготовки здобувачів освітньо-кваліфікаційного рівня «молодший спеціаліст» та освітнього рівня «фаховий молодший бакалавр» здійснюється починаючи з 5-го семестру, освітнього рівня «молодший бакалавр» – з 3-го семестру.

2.2. В структурі дисциплін вільного вибору для здобувачів освіти передбачається обсяг навчального навантаження для 2-х дисциплін, спрямованих на розвиток загальних компетентностей. Навчальні дисципліни Каталогу-1 спрямовані на поглиблення й вдосконалення загальних компетентностей.

2.2.1. Для освітньо-кваліфікаційного рівня «молодший спеціаліст» та освітньо-професійного рівня «фаховий молодший бакалавр» обсягом:

– одна дисципліна обсягом 5 кредитів ЄКТС (для здобувачів зі спеціальності 073. Менеджмент) та 10 кредитів ЄКТС (для здобувачів за іншими спеціальностями, крім 073. Менеджмент) з «Мовного блоку», що спрямована на розвиток професійної іншомовної компетентності починаючи з 5-го семестру і до закінчення повного циклу навчання за відповідним рівнем;

– одна дисципліна обсягом 3 кредити ЄКТС з інших блоків Каталогу-1 починаючи з 5-го семестру.

2.2.2. Для освітнього рівня «молодший бакалавр» обсягом:

– одна дисципліна обсягом 5 кредитів ЄКТС з «Мовного блоку», що спрямована на розвиток професійної іншомовної компетентності (у 3-4 семестрах);

– одна дисципліна обсягом 5 кредитів ЄКТС з інших блоків Каталогу-1 починаючи з 3-го семестру.

2.3. Решта обсягу навчального навантаження за дисциплінами вільного вибору – дисципліни із Каталогу-2, що спрямовані на розвиток, поглиблення й вдосконалення спеціальних (фахових) компетентностей, визначених освітньою програмою.

2.4. Обсяг навчальних дисциплін Каталогу-2 є уніфікованим і становить:

– для освітньо-кваліфікаційного рівня «молодший спеціаліст» та освітньо-професійного рівня «фаховий молодший бакалавр» – 3 кредити ЄКТС.

– для освітнього рівня «молодший бакалавр» – 5 кредитів ЄКТС.

2.5. Обсяг та види аудиторних занять вибіркового навчальних дисциплін визначається відповідним навчальним планом.

2.6 Форма семестрового контролю вибіркового навчальних дисциплін – залік.

2.7. Допускається формувати перелік вибіркового навчальних дисциплін у вигляді впорядкованої послідовності їх вивчення відповідно до навчального плану, якщо, наприклад, існують певні пререквізити дисципліни (вимоги до початку вивчення дисципліни).

Формування Каталогу-1:

2.8. У каталозі надається короткий опис кожної навчальної дисципліни (анотація), вказуються пререквізити (вимоги до початку вивчення дисципліни) і постреквізити (результати навчання) дисципліни, обсяг в кредитах ЄКТС, циклова комісія, яка забезпечує викладання та інше. Форма опису вибіркової навчальної дисципліни представлена у Додатку А до Положення.

2.9. До Каталогу-1 можуть бути внесені тільки навчальні дисципліни, що мають повне інформаційне та методичне забезпечення, необхідне для її засвоєння, відповідно до вимог Коледжу.

2.10. За зміст та реалізацію вибіркової навчальної дисципліни в освітньому процесі несе відповідальність голова циклової комісії, за якою закріплено викладання відповідної навчальної дисципліни.

2.11. Каталог-1 формує навчально-методичний кабінет за наступною процедурою:

1) на початку поточного навчального року (до 30 вересня) циклові комісії, що пропонують навчальні дисципліни для вибору з циклу загальної підготовки, надають до навчально-методичного кабінету анотований перелік відповідних дисциплін;

2) до 31 жовтня навчально-методичний кабінет здійснює експертизу наданих матеріалів та формує Каталог-1 вибіркового навчальних дисциплін для його затвердження;

3) до 1 січня затверджений Радою із забезпечення якості освітньої діяльності та якості фахової передвищої та вищої освіти Коледжу Каталог-1 вибіркового навчальних дисциплін розміщується на сайті Коледжу для загального ознайомлення.

Формування Каталогу-2:

2.12. Процедура формування Каталогів-2 затверджується цикловою комісією за погодженням з навчально-методичним кабінетом Коледжу.

2.13. Основними критеріями для формування Каталогів-2 вибіркового навчальних дисциплін є:

– затребуваність стейкхолдерами (актуальність дисципліни з позицій розвитку відповідної галузі економіки, напрямку наукових досліджень, попиту на відповідні компетентності на ринку праці тощо);

– кадрове забезпечення (науковий ступінь, вчене звання, підвищення кваліфікації, досвід викладання дисципліни, відгуки здобувачів щодо якості викладання);

– навчально-методичне забезпечення (силабус, підручник, навчальні посібники, методичні рекомендації тощо);

– інформаційно-дидактичне забезпечення (презентації, відео-матеріали, демонстраційні матеріали, зразки тощо);

– матеріально-технічне забезпечення (наявність обладнання / програмного забезпечення для проведення лабораторних робіт, комп'ютерних практикумів).

2.14. Рекомендується наступна послідовність дій з формування Каталогів-2:

1) до 01 жовтня поточного навчального року на відповідних циклових комісіях створюються робочі групи під керівництвом голів циклових комісій для розробки та/або оновлення переліку навчальних дисциплін Каталогів-2;

2) робочі групи аналізують методичне, інформаційне та матеріально-технічне забезпечення запропонованих цикловими комісіями вибіркового навчальних дисциплін щодо можливості забезпечення якості освітнього процесу;

3) кількість та різноманітність запропонованих дисциплін в Каталогі-2 має бути достатньою для забезпечення дотримання принципів альтернативності, змагальності та студентоцентризму і не дублювати одна одну;

4) перелік навчальних дисциплін Каталогу-2 формується в межах відповідної спеціальності та освітньої програми;

5) сформовані робочими групами Каталоги-2, після рекомендації відповідних циклових комісій, подаються на розгляд Ради із забезпечення якості освітньої діяльності та якості фахової передвищої та вищої освіти Коледжу в листопаді.

6) за рекомендацією Ради із забезпечення якості освітньої діяльності та якості фахової передвищої та вищої освіти Коледжу Каталоги-2 затверджуються заступником директора з навчальної роботи та розміщуються на офіційному сайті Коледжу для ознайомлення здобувачів в термін до 1 січня.

2.15. Перелік вибіркового дисциплін (Каталог-1, Каталог-2) переглядається щорічно з урахуванням результатів анкетування здобувачів, пропозицій циклових комісій.

3 ПРОЦЕДУРА ЗДІЙСНЕННЯ ВИБОРУ НАВЧАЛЬНИХ ДИСЦИПЛІН

3.1. Процедурі вибору здобувачами навчальних дисциплін передує їх ознайомлення із порядком, термінами, особливостями запису на вивчення запропонованих навчальних дисциплін та з умовами формування навчальних груп для вивчення вибіркового навчальних дисциплін Каталогу-1 та/або Каталогу-2. Тривалість – не менше двох тижнів. Етап контролюється кураторами груп з метою забезпечення участі всіх здобувачів у процедурі вибору дисциплін.

3.2. До початку процесу обрання здобувачами навчальних дисциплін:

3.2.1. Науково-педагогічні та/або педагогічні працівники циклової комісії, що забезпечують викладання навчальних дисциплін Каталогу-1, за заявою кураторів академічних груп можуть проводити (у позанавчальний час) для здобувачів презентації запропонованих до вибору дисциплін.

3.2.2. Науково-педагогічні та/або педагогічні працівники циклової комісії, що забезпечують викладання навчальних дисциплін Каталогів-2, спільно з кураторами академічних груп, можуть проводити (у позанавчальний час) презентації запропонованих до вибору навчальних дисциплін. Також, за потреби, можуть надаватися консультації щодо формування індивідуальної освітньої траєкторії.

3.3. Вступники ознайомлюються з переліками запропонованих вибіркового навчальних дисциплін за інформацією, розміщеною на офіційному сайті, на інформаційних стендах Коледжу, до 30 серпня.

3.4. Вибір дисциплін з Каталогу-1 та Каталогу-2 здійснюється та підтверджується власноруч підписаною заявою здобувачем на ім'я заступника директора з навчальної роботи Коледжу у такі терміни:

– здобувачі 3-го курсу за освітньо-кваліфікаційним рівнем «молодший спеціаліст» та освітньо-професійним рівнем «фаховий молодший бакалавр» – до 15 травня навчального року, що передує навчальному року, у якому розпочинається вивчення дисциплін вільного вибору;

– здобувачі 1-го курсу за освітнім рівнем «молодший бакалавр» – до 15 травня навчального року, що передує навчальному року, у якому розпочинається вивчення дисциплін вільного вибору;

– здобувачі, яких зараховано до коледжу за скороченим терміном навчання – протягом одного тижня із дати зарахування у поточному навчальному році.

Форма заяви представлена у Додатоку Б до Положення.

3.5. Опрацювання результатів вибору дисциплін та формування навчальних груп для їх вивчення виконується завідувачами відділень, враховуючи встановлену мінімальну чисельність здобувачів в групі. До 01 червня кожен здобувач освіти повинен бути повідомлений про підтвердження його вибору на першому етапі обрання навчальних дисциплін або про неможливість формування групи для вивчення обраної ним навчальної дисципліни.

3.6. У разі неможливості формування навчальної групи для вивчення певної дисципліни, здобувачам надається можливість здійснити повторний вибір та/або приєднатися до вже сформованих навчальних груп до 05 червня.

4 ОБРОБКА РЕЗУЛЬТАТІВ ВИБОРУ ДИСЦИПЛІН ТА ФОРМУВАННЯ НАВЧАЛЬНИХ ГРУП

4.1. На підставі заяв здобувачів освіти та переліку вибіркових дисциплін формується службова записка по створенню груп для вивчення вибіркових дисциплін від завідувача відділення до заступника директора з навчальної роботи Коледжу. Форма службової записки представлена у Додатку В до Положення.

4.2. Остаточна інформація щодо обраних здобувачами дисциплін вільного вибору, кількості груп, їх особовий склад тощо, передається завідувачем відділення Коледжу (Додаток Г до Положення):

- на випусковій цикловій комісії для формування індивідуальних навчальних планів здобувачів;

- на цикловій комісії, за якими закріплено викладання обраних навчальних дисциплін, для формування педагогічного навантаження відповідним педагогічним та/або науково-педагогічним працівникам;

- до завідувачів відділень для формування робочих навчальних планів відповідних років підготовки;

- до навчальної частини Коледжу для формування розкладу занять.

4.2. Кількість здобувачів для вивчення дисципліни вільного вибору не повинна бути меншою, ніж 80% здобувачів у навчальній групі.

4.3. Обмеження, передбачені пунктом 4.2 цього Положення, не поширюються на ті випадки, коли певну навчальну дисципліну обрали всі здобувачі, які навчаються за відповідною освітньою програмою або порушення встановленого обмеження не призводить до перевищення максимального педагогічного навантаження науково-педагогічних працівників відповідної кафедри.

4.4. Здобувач, який знехтував своїм правом вибору, може бути записаний на вивчення навчальних дисциплін, обраних відповідною цикловою комісією за погодженням із завідувачем відділення для оптимізації навчальних груп і потоків.

4.5. Якщо здобувач із поважної причини не зміг обрати дисципліни вчасно, або виявив помилку щодо свого волевиявлення, він звертається до завідувача відділення із заявою для запису на вивчення обраних ним дисциплін, надавши документи, які засвідчують поважність причин.

4.6. Не допускається зміна обраних дисциплін після початку навчального семестру, в якому вони викладаються.

5 ПРИКІНЦЕВІ ПОЛОЖЕННЯ

5.1. Заяви здобувачів з результатами вільного вибору, розпорядчі документи про формування навчальних груп зберігаються упродовж усього терміну навчання здобувача за відповідним рівнем освіти.

5.2. У випадку поновлення, переведення здобувача, допуску до занять після завершення академічної відпустки або у випадку навчання за скороченим терміном навчання, за письмовою заявою здобувача та згодою випускової циклової комісії можливе перерахування результатів навчання вибіркових дисциплін відповідно до Положенням про визнання у Коледжі результатів

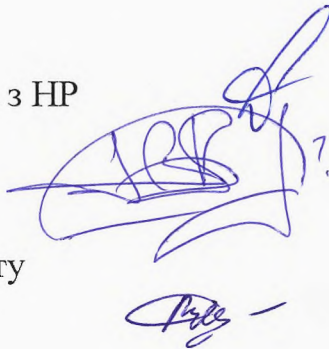
попереднього навчання або Положенням про визнання у Коледжі результатів навчання, набутих у неформальній/інформальній освіті.

ПОГОДЖЕНО:

Заступник директора з НР

Юрисконсульт

Президент парламенту
МСС КФК СумДУ

В'ячеслав РЯЗАНЦЕВ

Наталія КОНДРАТЕНКО

Валерія ШЕШЕНЯ

Розглянуто та затверджено на засіданні педагогічної ради коледжу
(протокол № 09 від «22» грудня 2020 року)

Форма опису навчальної дисципліни каталогу дисциплін вільного вибору

Назва дисципліни	
Рівень освіти	
Циклова комісія, яка пропонує дисципліну	
Викладач, який буде викладати дисципліну	
Семестр вивчення навчальної дисципліни	
Обсяг навчальної дисципліни	
Перелік спеціальностей, для яких пропонується дисципліна	
Вхідні вимоги до студентів, які хочуть обрати дисципліну (пререквізити)	
Максимальна кількість студентів, які можуть записатися на дисципліну	
Методи викладання, які пропонуються	
Назва компетентності(ей), на розвиток якої спрямована дисципліна	
Очікувані результати навчання навчальної дисципліни (постреквізити)	

Зразок заяви здобувача освіти щодо вибору дисципліни вільного вибору

Заступнику директора з навчальної роботи
ВСП «Класичний фаховий коледж Сумського державного
університету»
Рязанцеву В.В.

студента ___ курсу групи _____
(аббревіатура групи)

здобувача освітнього ступеню _____

_____ *(молодший спеціаліст/фаховий молодший бакалавр/молодший бакалавр)*

зі спеціальності _____
(цифра спеціальності)

за освітньо-професійною програмою _____

_____ *(назва освітньо-професійної програми)*

_____ *(прізвище, ім'я, по батькові здобувача освіти)*

ЗАЯВА

Прошу зарахувати мене до складу групи студентів, що вивчатимуть
дисципліну вільного вибору циклу _____ підготовки з Каталогу № _____
(загальної/фахової) *(1/2)*

_____ *(назва дисципліни)*

що вивчатиметься у _____ семестрі _____ навчального року.

«__» _____ 20__ р.

_____ *(підпис)*

ПОГОДЖЕНО:
Завідувач відділення

_____ *(підпис)*

_____ *(прізвище та ініціали)*

Заступник директора з НР

_____ *(підпис)*

В.В. Рязанцев

_____ *(прізвище та ініціали)*

Зразок службової записки щодо переліку навчальних дисциплін вільного вибору

Заступнику директора з навчальної роботи
 ВСП «Класичний фаховий коледж Сумського державного
 університету»
 Рязанцеву В.В.
 завідувача відділення _____

(повна назва відділення)

(прізвище, ім'я, по батькові завідувача відділення)

СЛУЖБОВА ЗАПИСКА

Прошу затвердити наступний перелік навчальних дисциплін вільного вибору обраних студентами відділення на 20__ - 20__ н.р.

Назва дисципліни	Шифр групи	Кількість студентів	Кількість академічних груп	Семестр	Циклова комісія
Спеціальність (освітньо-професійна програма)					

(шифр спеціальності, назва освітньо-професійної програми)					
Спеціальність (освітньо-професійна програма)					

(шифр спеціальності, назва освітньо-професійної програми)					
Спеціальність (освітньо-професійна програма)					

(шифр спеціальності, назва освітньо-професійної програми)					

Завідувач відділення

(підпис)

(прізвище та ініціали)

«__» _____ 20__ р.

Зразок службової записки щодо списку студентів,
які вивчатимуть навчальну дисципліну вільного вибору

Заступнику директора з навчальної роботи
ВСП «Класичний фаховий коледж Сумського державного
університету»
Рязанцеву В.В.
завідувача відділення _____

_____ (повна назва відділення)

_____ (прізвище, ім'я, по батькові завідувача відділення)

СЛУЖБОВА ЗАПИСКА

Прошу затвердити наступний список здобувачів освіти _____ курсу,
освітнього ступеню _____

_____ (молодший спеціаліст/фаховий молодший бакалавр/молодший бакалавр)

які вивчатимуть навчальну дисципліну вільного вибору циклу _____
(загальної/фахової)

підготовки _____
(повна назва дисципліни)

у _____ семестрі 20__ - 20__ н.р.

	Прізвище, ім'я, по батькові здобувача освіти	Шифр академічної групи
1.		
2.		
3.		
4.		
5.		
6.		
7.		
8.		
9.		
10.		

Завідувач відділення _____

_____ (підпис)

_____ (прізвище та ініціали)

«__» _____ 20__ р.